

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІОЛОГІЇ

DOI 10.26565/2227-6521-2024-53-01

УДК 316: 303

АНАЛІЗ БІОГРАФІЧНИХ НАРАТИВНИХ ІНТЕРВ'Ю: МЕТОД Ф.ШЮТЦЕ

Кислова Ольга Миколаївна – кандидатка соціологічних наук, доцентка, доцентка кафедри методів соціологічних досліджень соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61122, Україна, e-mail: olga.kyslova@karazin.ua, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-2241-1313>

Профатілова Людмила Геннадіївна – старша викладачка кафедри методів соціологічних досліджень соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, Харків, 61122, Україна, e-mail: profatilova@karazin.ua, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-9845-7599>

У статті досліджується метод аналізу наративних біографічних інтерв'ю, що був запропонований німецьким соціологом Фріцем Шютце. Увага фокусується на тому, що біографічні наративні інтерв'ю мають певну специфіку: в таких інтерв'ю містяться не лише «зовнішні» процеси подій, а і «внутрішні реакції» інформанта, тобто інтерпретації суб'єкта біографії щодо сенсу прожитих перипетій; відображаються взаємозв'язки між подіями в історії життя носія біографії та нашаруванням його досвіду. Аналіз такого складного емпіричного матеріалу потребує особливого аналітичного підходу, яким є метод Фріца Шютце. Детально описуються ключові методологічні конструкти, введені Фріцем Шютце, а саме: життєва історія, траєкторія життя, структури біографічного процесу. Розглядаються основні біографічні структури, що визначають траєкторію життя: «біографічні плани» (інтенції індивіда активно формувати своє життя), «траєкторії страждання» (вплив зовнішніх обставин, що обмежують свободу дій), «моделі інституціональних очікувань» (нормативно визначені життєві шляхи) та «творчі метаморфози» (трансформації особистісної ідентичності через нові можливості). Робиться акцент на важливості цих структур у формуванні траєкторії життя. Для ілюстрації можливостей методу Фріца Шютце у статті наводиться фрагмент аналізу біографічного наративу. Автори відзначають, що методологія Фріца Шютце є дієвим інструментом для дослідження біографій, особливо в контексті аналізу життєвих траєкторій успішних людей або осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. Підкреслюється актуальність використання аналітичного підходу Фріца Шютце для вивчення травматичних досвідів сучасних українців, пов'язаних з війною та адаптацією до нових реалій. Автори також звертають увагу на перспективи розвитку досліджень, спрямованих на автоматизацію процесів аналізу наративних даних та розвиток цифрових методів аналізу наративів у соціальних науках.

Ключові слова: біографічне наративне інтерв'ю, метод наративного аналізу Фріца Шютце, траєкторія життя, структури біографічного процесу.

Для цитування: Кислова О. М., Профатілова Л. Г. Аналіз біографічних наративних інтерв'ю: метод Ф. Шютце. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*. 2024. Випуск 53. С. 7-16. doi: <https://doi.org/10.26565/2227-6521-2024-53-01> [in Ukrainian]

How to Cite: Aharkov, M. (2024) 'Analysis of Biographical Narrative Interviews: F. Schütze's Method'. *Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series Sociological studies of contemporary society: methodology, theory, methods*. 32. pp. 7-16. doi: <https://doi.org/10.26565/2227-6521-2024-53-01>

Постановка проблеми. Існує давня традиція вивчення мистецтва оповіді, що зосереджується на аналізі літературного стилю, розвитку та використанні різних жанрів та розгляді творчості окремих оповідачів. Традиційно вивченням правил побудови історій (наративів) та стратегій, до яких у різних соціальних контекстах вдаються люди, оповідаючи про ті чи інші події, займалися лінгвісти та літературознавці. Проте з другої половини XX століття спостерігається сплеск та поширення зацікавленості концепцією наративу (оповіді про події) та наративним аналізом не тільки з боку літературознавців, а й

дослідників з інших сфер соціогуманітарного знання, що в науковому дискурсі визначається як «нарративний поворот» [12; 14; 16]. Водночас відбувається легітимізація людських розповідей як важливих джерел емпіричного знання [19], яка сприятиме розвитку нових методів соціологічного аналізу, зокрема біографічного нарративного інтерв'ю, що є творчим поєднанням методів біографічного дослідження та нарративного аналізу.

Наративний аналіз відноситься до гуманістичної традиції в соціології, що наголошує на важливості розуміння значень поведінки та досвіду індивідів з точки зору самих індивідів [21; 34]. І в цьому контексті наратив можна розуміти як інструмент, що сприяє емпатії, оскільки він забезпечує форму комунікації, в якій індивід може екстерналізувати свої почуття та вказувати, які події та переживання є найбільш значущими для нього. На відміну від класичного біографічного дослідження, що зосереджене на життєвому досвіді індивіда, аналіз нарративної біографічної оповіді фокусується на процесі набуття такого досвіду: вивченню логіки та хронології подій, сюжету, а також саморефлексії оповідача.

Привабливість методу біографічних нарративних інтерв'ю зумовлена насамперед тим, що в них емпірично фіксується процес становлення ідентичності носія біографії [15; 29; 31]. З методологічної точки зору, такі інтерв'ю є інтеграцією біографічного методу та нарративного аналізу, що дозволяє більш повно вивчати індивідуальний досвід носіїв біографії, охоплюючи ширші соціальні та культурні контексти.

Техніка проведення нарративного біографічного інтерв'ю була розроблена німецьким соціологом Фріцем Шютце та відрізняється від технік більшості глибинних інтерв'ю. Особливістю його проведення є мінімальне втручання інтерв'юера у розповідь інформанта. Такий формат дозволяє носію біографії вільно розповідати свою історію, структуруючи її так, як він вважає за потрібне, акцентуючись на найбільш важливих для нього аспектах [3; 25; 27-29].

Емпіричні дані, що отримані із застосуванням біографічного нарративного інтерв'ю мають певну специфіку. З одного боку, ці дані є текстовими, що зумовлює залучення методів та технік якісного аналізу текстів. З іншого боку, дані нарративних інтерв'ю відображають взаємозв'язок подій та нашарування досвіду в історії життя носія біографії, описують «зовнішній» процес подій та «внутрішні реакції» інформанта на них. Також в біографічній оповіді міститься саморефлексія носія біографії, його «дослідження» пережитих подій та їхня інтерпретація. Очевидно, що такий складний емпіричний матеріал вимагає залучення особливого методологічного інструментарію, наприклад того, що ретельно розроблений Ф. Шютце на підґрунті формального секвенційного, конверсаційного та компаративного аналізу текстів, а також теоретичних напрацювань соціологів у галузях феноменології, символічного інтеракціонізму та етнометодології. Головним надбанням аналітичного підходу Ф. Шютце є специфічні, введені лише для аналізу біографічних нарративних інтерв'ю методологічні конструкти: «траєкторія життя» і «структури біографічного процесу» [26; 30-33].

Протягом останніх років намітилася тенденція критичного вивчення того, як вибір аналітичного підходу в якісному дослідженні впливає на отримані висновки, оскільки центральним питанням у використанні різних аналітичних моделей є не лише їхні розбіжності щодо правил і процедур, але й те, як вони вирішують конкретні «загрози» достовірності дослідження та загальну аргументацію [13; 18; 20; 24; 34]. Ці дослідження свідчать, що метод та методика аналізу нарративного біографічного матеріалу, запропонована Ф. Шютце, «найбільше відповідають інноваційному потенціалу біографічних нарративних даних» [13] та дозволяють повною мірою «розкрити сфери психосоціального досвіду, що може бути важко зробити іншими методами» [35]. Тож, враховуючи недостатню представленість методу Ф. Шютце у вітчизняних наукових публікаціях, звернемось до сутності цього аналітичного підходу та демонстрації процедури аналізу конкретних даних.

Мета статті – визначити можливості методу аналізу біографічних нарративних інтерв'ю, що запропонований Фріцем Шютце, у досягненні більш високого рівня достовірності якісних досліджень.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Теоретичні засади наративу як міждисциплінарного конструкту активно розглядаються дослідниками, починаючи ще з другої половини ХХ сторіччя. Це роботи західних науковців, в яких обговорюються сутність наративу та його можливі визначення [12; 14; 27-28], акцентується важливість застосування конструкту наратива в соціальних науках. Так, наприклад, на думку американського дослідника Дж. Брунера, вся соціальна реальність конструється за допомогою історій – наративів, а світ доступний людині тільки у вигляді наративів [12].

Особливий інтерес представляють розробки методів та процедур для аналізу наративів. Важливий внесок у розвиток нарративних аналітичних підходів зробили англійський соціолог П. Абель [10-11], американський соціолінгвіст У. Лабов [22-23], німецький соціолог Ф. Шютце [26; 33-32].

Щодо аналітичних перспектив у розробці та застосуванні методів біографічних досліджень, то наразі активізуються методологічні дослідження з метою виявлення переваг та недоліків певних аналітичних моделей, розвивається ідея «змішаного аналізу», що, на думку дослідників, сприятиме інтеграції біографічних методів у складніші проекти досліджень на рівні аналізу даних [13; 24].

Вітчизняна практика досліджень із використанням наративного аналізу демонструє стрімке поширення і лежить здебільшого в площині політичного дискурсу, прикладом є роботи П. Олещук., С. Гречки, І. Богачевської [8; 5; 2]. У сфері соціальної роботи привертають увагу публікації Р. Джуган, К. Новосад, Я. Гірняк, Т. Семегіної [6; 9]. Дослідження, що стосуються освіти та виховання, представлені у працях С. Нестерук, Б. Синевич [7]. Приклад застосування біографічних наративних інтерв'ю в дослідженнях усної історії міститься у роботі С. Білої та Г. Гриценко [1]. Проте автори зазвичай висвітлюють лише особливості проведення наративних інтерв'ю, залишаючи поза увагою методи їхнього аналізу. Виключенням є роботи Г. Грінченко, у яких авторка розмірковує не тільки про важливість застосування наративних інтерв'ю в галузі усної історії, але і надає огляд аналітичних процедур Фріца Шютце [3; 4]. Проте прикладів застосування даної аналітичної методики наразі вкрай мало, а у вітчизняних публікаціях вони майже відсутні. Це, власно, й зумовлює **актуальність** нашої публікації.

Виклад основного матеріалу. Передусім розглянемо методологічний інструментарій, який Ф. Шютце пропонує використовувати в контексті аналізу біографічних наративних інтерв'ю.

Аналітична модель Шютце ґрунтується на таких міркуваннях: 1. Об'єктивно існують різноманітні життєві історії; 2. Емпіричним матеріалом їхнього вивчення є наративні біографічні інтерв'ю, що у текстовій формі хронологічно відображають протікання біографічних процесів – життєві перипетії, втрати та досягнення, зльоти та падіння носіїв біографії; 3. Дослідження історій життя зводиться до вивчення біографічних процесів, що можуть бути умовно представлені як наративні криві життєвого шляху чи траєкторії життя; 4. Траєкторія життя (біографічний процес, наративна крива життєвого шляху) є складним утворенням, що об'єднує у собі низку різноманітних структурованих підпроцесів, які Шютце називає структурами біографічного процесу.

Життєва історія (індивідуальний життєвий шлях), що зафіксована у будь-якому біографічному наративному інтерв'ю, розглядається Ф. Шютце як біографічний процес, тобто процес послідовного нашарування досвіду, що отримує людина у всіляких життєвих перипетіях. Тлумачення Ф. Шютце життєвої історії як процесу сприяє тому, що фокус дослідницької уваги зосереджується не тільки на певних подіях із життя носія біографії чи його життєвому досвіді як такому, а здебільшого на процесі набуття цього досвіду, зокрема на взаємозв'язку між нашаруванням життєвого досвіду та структурою побудови наративної оповіді суб'єктом біографії.

Життєва історія інтерпретується Ф. Шютце як «... наративний «гештальт», що слід уявляти як упорядковану послідовність особистого досвіду, і ця впорядкованість передбачає розвиток внутрішньої ідентичності носія біографії» [31, р. 168]. Отже, він, з одного боку, підкреслює, що біографічний процес – цілісне утворення, що складається з послідовності певних елементарних форм – структур біографічного процесу, «... що, в принципі (іноді лише у формі слідів), зустрічаються у всіх біографіях» [30, р. 284]. З іншого боку, він привертає увагу до існування зв'язку між трансформацією ідентичності носія біографії та його наративними інтерпретаціями свого життєвого досвіду.

Траєкторія життя – це метафора запропонована Ф. Шютце з метою підкреслити наступне: 1) формування життєвого шляху відбувається в просторі соціальних інститутів та екзистенційного досвіду; 2) окремі події та етапи життя – «точки» життєвої траєкторії, що наслідують і взаємно прояснюють одна одну та водночас є частинами цілого – людського життя. Вивчення життєвих траєкторій дозволяє зрозуміти, як різні зовнішні фактори та особистий вибір впливають на напрямок і результати життя людини.

Траєкторія життя включає в себе інтенціональні (внутрішні) аспекти перебігу життя індивіда та інституціональні (зовнішні). Вони по черзі домінують протягом усього життя людини, рухаючись по низхідному або висхідному шляху. Тобто, траєкторія життя, з одного боку, репрезентує біографічні досягнення та втрати носія біографії, з іншого – є цілісним об'єктом, тобто конгломератом різноманітних структур біографічного процесу, узагальненням інтенціональних та інституціональних аспектів. Траєкторія життя висвітлюється особистим наративом носія біографії та відображає головний принцип, якому підпорядковане життя індивіда в цілому.

Структури біографічного процесу – це певні інваріанти, тобто регулярні, повторювані форми специфічних способів дій протягом життя, що текстуально фіксуються в біографічних наративах і є практично незалежними від інтерпретацій та оціночних суджень. У будь-якій біографії можна знайти елементарні форми таких структур, незалежно від того, чи всі вони присутні та як вони взаємодіють одна з одною: «Структури біографічного процесу зазвичай слідує одна за одною у своєму біографічному домінуванні; історію життя людини зазвичай можна розглядати як послідовну комбінацію певних структур біографічного процесу» [31, р. 168]. Значущість дослідження таких структур зумовлюється насамперед тим, що саме їхні комбінації та приналежність до інтенціональної або інституціональної складової визначають траєкторію життя носія біографії.

Ф. Шютце у своїй теоретичній моделі виділяє **чотири основні структури біографічного процесу** [31]:

•«*Біографічні плани*» – це інтенції носія біографії, за допомогою яких людина намагається активно формувати хід свого життя. Це ситуації, де носій біографії виступає як діючий, активний індивід, який здійснює цілеспрямовані дії, в основі яких знаходяться мотиви, що визначають вибір і значення певних дій.

•«*Траєкторії страждання*» – біографічні ситуації, в яких носій біографії знаходиться під сильним впливом зовнішніх сил, що не залежать від його намірів і волі та призводять до скорочення можливостей вільної дії.

•«*Моделі інституціональних очікувань*» – шаблони, що пропонують інституційно сформовані та нормативно визначені життєві шляхи. Ці моделі обмежують індивідуальні інтенції, зумовлюють орієнтацією біографічного суб'єкта на нормативні інституційні очікування та залежність від їхнього контролю.

«*Творчі метаморфози*» – це зміни біографічної ідентичності, що відбуваються завдяки використанню якоїсь нової можливості, що підштовхує до зміни самоідентифікації та трансформації всього життєвого плану.

Якщо структура *біографічні плани* уособлює інтенціональний аспект перебігу життя, а *інституціональні моделі очікувань* – нормативно зумовлену складову біографії, то *траєкторії страждання* та *творчі метаморфози* – це арена боротьби інтенціонального та інституціонального аспектів, що відбувається на перетині зовнішніх умов існування, внутрішніх інтенцій та власної волі носія біографії.

Преамбула та кода – два демонстраційні маркери, що у відсутності структурованості біографічного нарративу можуть бути відправною точкою в аналізі. Так, створюючи розповідну преамбулу (вступ), оповідач усвідомлює, що він тепер зосереджений на своєму власному житті як на загальному гештальті, і першою особливістю цього гештальту є відповідь на питання, коли почалося життя, як воно почалося.

Кода (або висновок) – це завершальна частина біографічного нарративу, що зазвичай є найбільш явним текстовим посиланням на загальну біографічну форму або впорядкованість висловленої інформантом життєвої історії. Тут носій біографії виступає як теоретик, зазвичай оцінює свою життєву ситуацію та висловлює мету біографічної історії.

Методика Ф. Шютце аналізу біографічних нарративних інтерв'ю. Ґрунтуючись на теоретичному посиленні, що конструювання спонтанної розповіді завжди підкорюється загальному порядку, який виявляє себе (1) в окремих нарративних одиницях, (2) у способі поєднання цих одиниць та (3) нарративі як цілісності, Ф. Шютце, пропонує здійснювати аналіз нарративних даних виконуючи наступні кроки:

1. *Формальний аналіз тексту:* (1) розмежування нарративних і ненаративних елементів тексту інтерв'ю; (2) «очищення» тексту від всіх ненаративних елементів (аргументацій, оцінок, описів); (3) розбивка «очищеного» тексту на послідовні смислові сегменти, що мають характер закінчених фрагментів біографії.

2. *Структурний опис* зводиться до привласнення виділеним сегментам коротких назв – кодів, що відображають головний зміст кожного сегмента. Здебільшого коди формулюються зі власних слів інформанта, і, що дуже важливо, коди повинні бути впізнаваними та водночас тісно пов'язаними з контекстом, що їх породив.

3. *Аналітична абстракція* передбачає вихід на рівень так званого «розуміючого» прочитання нарративного інтерв'ю, виділення сутності взаємозв'язку між послідовністю подій та біографічним нашаруванням життєвого досвіду. На цьому кроці здійснюється виділення послідовності структур життєвого досвіду за окремими етапами життя та висвітлення тих, що домінують на момент інтерв'ю. На цьому етапі аналізу необхідно структурувати розповідь інформанта, спираючись на створені раніше коди. У кожному виділеному сегменті слід відзначити «найвищі точки» – драматичні повороти, кульмінаційні ситуації та події, що змінюють спрямованість біографічного потоку, а також заплановані та реалізовані біографічні дії.

У результаті отримуємо структурований та абстрагований опис всіх систематично пов'язаних один з одним відрізків життя. На основі таких очищених від деталей та оціночних суджень життєвих фрагментів вибудовується біографічна цілісність, тобто формується послідовність структур біографічного процесу за окремими етапами життя.

4. *Аналіз знань* передбачає залучення до аналізу ненаративних сегментів інтерв'ю, що сприятиме (1) оцінці аргументованих міркувань інформанта щодо власної історії життя та своєї ідентичності на підґрунті суб'єктивних уявлень оповідача, (2) порівнянню логіки дій суб'єкта біографії та подій в його житті з логікою репрезентації цих подій, що відображає нашарування досвіду та зміни домінантних структур біографії.

У дослідженні одиничних біографій, при вивченні конкретного життєвого досвіду застосовують перші чотири етапи аналізу. Наступні два етапи призначені для побудови теоретичної моделі соціального процесу, що аналізується.

5. *Порівняння* – на цьому етапі до аналізу залучаються декілька біографій.

Ф. Шютце пропонує проводити контрастне порівняння «життєвих траєкторій» із застосуванням двох стратегій: «мінімального» та «максимального» контрасту, щоб виділити найзагальніші подібності в різних біографічних нарративних текстах.

6. *Побудова теорії* - завершальний етап, на якому відбувається побудова теоретичної моделі аналізованого соціального процесу, що відображений у біографічних наративах.

Слід зазначити, що всі ці формальні процедури, можливо, з деякими модифікаціями та в іншій послідовності застосовують при аналізі будь-яких якісних даних, не тільки наративних інтерв'ю. Але особливість підходу Ф. Шютце полягає саме у застосуванні додаткових методичних інструментів, що сприятиме глибшому розумінню аналізованих даних.

Приклад аналізу біографічного наративного інтерв'ю. Для демонстрації можливостей методики Ф. Шютце ми обрали наративне біографічне інтерв'ю молодої жінки Оксани, для якої брак уваги й любові з боку батьків із раннього дитинства вкрай негативно позначався на всьому її життєвому шляху, привносячи не лише негативні події, що обмежували розвиток її особистості, а й викликаючи важкі емоційні переживання. Однак на момент запису інтерв'ю Оксані вдалося досягти душевного спокою та знайти довгоочікуване почуття «захищеності», що дозволило їй піднятися на новий соціальний щабель (заміжжя, народження доньки, поліпшення матеріального становища).

Основне аналітичне завдання полягало у виявленні домінантних структур біографічного процесу інформантки, які були визначальними для її персонального наративу. На відміну від напівструктурованого глибинного інтерв'ю, де певна текстуальна структура вже закладена в запитаннях інтерв'юера (що зумовлює первинну сегментацію тексту), наративне інтерв'ю структуроване лише в часовому вимірі. Тому наш аналіз розпочинався з аналізу преамбули та коди, які, на думку Ф. Шютце, задають критерій розбивки початкового наративу на сегменти. Крім цього, преамбула та кода також здатні вказати на біографічні структури, що лежать в основі аналізованої біографії.

Так, із преамбули інтерв'ю вже стає зрозуміло, навколо якої проблеми буде формуватися життєва історія інформантки: «...*батько... людина, яка, як я зараз розумію, не зовсім реалізувалася у своєму житті. Можливо, звідси в нашій сім'ї завжди існували певні психологічні труднощі у спілкуванні між мамою і татом, між дітьми та батьками...*». Уже перші речення інтерв'ю свідчать про те, що життя інформантки почалося в складній сімейній ситуації, що позначилося на всьому її подальшому житті. Аналіз коди (заклучних фраз) свідчить про досягнення душевної рівноваги у період проведення інтерв'ю – щасливе завершення складного життєвого шляху: «...*на сьогодні я зовсім змінилася. Я стала спокійнішою, більш відкритою до інших людей. Пішли якісь дитячі страхи та комплекси. Зараз я більше думаю про свою сім'ю, а не про себе...*».

Отже, в основу сегментації початкового наративу покладено проблемні ситуації в житті Оксани та способи виходу з них. Наступний крок аналізу — розмежування наративних і ненаративних елементів тексту інтерв'ю та розбивка його за визначеними критеріями на послідовні смислові сегменти з наданням коротких назв – кодів. Далі кожен сегмент детально описується: визначаються «найвищі точки» (ситуації та події, що змінюють спрямованість біографічного потоку), зіставляються заплановані й реалізовані біографічні дії, а також відкидаються другорядні деталі.

Наступний крок аналізу – це розмежування наративних і ненаративних елементів тексту інтерв'ю та розподіл його відповідно до визначених критеріїв на послідовні смислові сегменти з наданням їм коротких назв – кодів. Далі кожен сегмент детально описується: визначаються «найвищі точки» (ситуації та події, що змінюють спрямованість біографічного потоку), зіставляються заплановані й реалізовані біографічні дії, а також усуваються другорядні деталі.

У результаті отримуємо стислий та сегментований текст інтерв'ю, де кожен сегмент має характер завершеного епізоду біографії й поділений на наративні (опис подій) та ненаративні (оціночні) частини (див. табл. 1; коди виділено курсивом).

Таблиця 1 / Table 1

Структурований опис тексту інтерв'ю / Structured description of the interview text

	<i>Наративні сегменти / Narrative segments</i>	<i>Ненаративні сегменти / Non-narrative segments</i>
1	2	3
1.	Дитинство без батьків, які залишили доньку в селі з дідусем та бабусею. (<i>Дитинство без батьків</i>)	Відносини між бабусею та дідусем дуже теплі, що надає почуття душевного комфорту для дитини та захищеності. Сум, що батьки кинули, не дають любові та уваги. Відчуває постійну потребу в турботі та захищеності.
2.	Дитячий садок та улюблена вихователька, яка виділяла Оксану серед інших дітей та була уособленням батьківської турботи (<i>«Авторитет»</i>)	Вихователька поповнює нестачу материнської турботи, дає відчуття захищеності.
3.	Народження сестри. Знову Оксана для батьків відходить на другий план та ізольована від сестри.	Сестра як суперниця за увагу та спілкування з батьками. Почуття незахищеності.

	Привертає увагу батьків поганими вчинками. («Молодша сестра»)	
4.	Початкова школа. Експериментальний клас та проблеми з навчанням. Найгірша учениця, в школі наполягають на переведенні у клас для дітей з розумовими вадами.(«Найгірша учениця»)	Образа на маму, яка не підтримує в складних ситуаціях та захищає від життєвих проблем. Відчуття розгубленості та незахищеності.
5.	Примусові заняття з батьком влітку під час канікул. («Авторитет»)	Відчуття своєї сили (розумової), вдячність батькові.
6.	Повернення до школи. Успіхи в навчанні. Заздрість однокласників.(«Навчання»)	Надмірна гордість своїми успіхами, заздрість та неприйняття однокласників. Потреба у захищеності.
7.	Новий класний керівник Яна Григорівна. Набуття статусу улюбленої учениці. Авторитет Яни Григорівни. Перший релігійний досвід. («Авторитет»)	Підтримка Яни Григорівни дозволяє відновити авторитет у класі. Відчуття захищеності.
8.	Літо в селі. Дядько, мамин брат – авторитет, якому хочеться наслідувати. Хрещення. («Авторитет»)	Виникає відчуття захищеності після хрещення та повага до дядька.
9.	Нова подруга Ася. Спільні інтереси, вподобання в музиці («Авторитет»)	Поява спорідненої душі. Відчуття захищеності
10.	Повернення до школи. Однокласники хочуть спілкуватися, радяться. Стала зіркою. («Авторитет»)	Почуття переваги після хрещення. Авторитет серед однокласників.
11.	Поява новенької дівчини в класі, яка перехоплює лідерство завдяки зовнішнім атрибутам: гарній зовнішності, дорогому одягу. («Авторитет»)	Відчуття неповноцінності. Бажання стати абсолютним авторитетом, тобто не лише «мозковим», а й за рахунок «зовнішності».
12.	Втеча з дому, самостійне життя в одній квартирі з вчителькою. Батьки не заперечують. Стає самостійною. Припиняє добиватися уваги батьків. («Авторитет»)	З'являється почуття відповідальності за себе. Незалежність від батьків дає емоційне полегшення.
13.	Робота вожатою у літньому таборі. Знайомство з майбутнім чоловіком. Заміжжя без кохання. Створення власного бізнесу та поліпшення матеріального становища. («Сімейне життя»)	Відступають комплекси, пов'язані з бідністю.
14.	Смерть свекрухи. Горе зближує із чоловіком. («Сімейне життя»)	Тепліші стосунки з чоловіком.
15.	Знайомство з глибоко віруючою жінкою, яка надає моральну та духовну підтримку, підказує, як упоратися з горем. Церква. («Авторитет»)	Приходить розуміння, що підтримку та захист можна отримати у церкві.
16.	Вінчання. Налагодилися стосунки з батьками. Народження доньки. (Сімейне життя)	Приходить почуття захищеності, змінюється відношення до оточуючих. Відносини стають теплішими, спокійнішими.

На наступному кроці до аналізу долучаються ненаративні фрагменти інтерв'ю для порівняння подій в житті Оксани з логікою їхньої репрезентації в інтерв'ю, що дозволяє встановити домінантні структури біографії.

Так, епізоди 1,3-4, де маленька дівчинка вперше стикається із байдужістю батьків, очевидно формує її «Траєкторію страждання». Пояснення цьому ми знаходимо в ненаративних сегментах. Розмірковуючи над власною долею та узагальнюючи набутий досвід, інформантка вводить конструкцію «потреба у захищеності», що проходить фоновим стрижнем через всі ненаративні сегменти. Кульмінацією тут є епізод 4, де йдеться про байдужість мами до Оксаниних невдач у школі: «Треба сказати, що моя мама, людина дуже сором'язлива, в ній немає ... інстинкту самки, в тому сенсі, якщо стороння людина каже, що твоя дитина якось не так розвивається, має відхилення у розвитку, то вона кине на захист своєї дитини... Проте моя мама ... закривається, не може сказати...». Продовжує «Траєкторію страждання» епізод 6, де Оксана розповідає про заздрість та неприйняття однокласників через свою надмірну гордість за успіхи в навчанні. Тут знову вона констатує повернення негативних емоцій, зумовлених потребою у захищеності.

Привертає увагу низка сегментів, закодованих як «Авторитет». Ці сегменти пов'язані з появою ключових фігур у житті Оксани, які надали їй можливості змінити як себе, так і обставини свого життя. Ці сегменти дозволяють виявити вплив на формування траєкторії життя інформантки біографічної структури «Творчі метаморфози». Так, епізоди 2, 7-9,11,15, що оповідають про появу нових людей у житті інформантки, за своїми наслідками виводять її життєву траєкторію на висхідні позиції, бо поява цих людей (вихователька в дитячому садочку, нова класна керівниця, мамин брат та нова подруга) створюють непередбачені можливості, надають потенціал для нівелювання впливу структури «Траєкторія

страждання», підштовхують Оксану до зміни самоідентифікації та трансформації всього життєвого плану. Найбільш показовим тут є епізод 12, коли дівчинка приймає рішення піти з батьківського дому та жити з вчителькою, яка прагне захистити її від життєвих труднощів шляхом самовдосконалення, напрацюванню самостійності та відповідальності, демонструючи, що навіть негативний життєвий досвід може стати поштовхом до самотрансформації та, як наслідок, зміни перебігу життя.

З іншого боку, епізоди 10 та 12 свідчать, що Оксана намагається нівелювати свою «незахищеність» шляхом завоювання лідерських позицій, прагне стати «авторитетом» для однолітків, що, на думку, самої інформантки повинно дати їй відчуття захищеності. І в цьому сенсі з фрагментів «Авторитет» вимальовується формування структури «Біографічні плани». Слід зазначити, що структури «Творчі метаморфози» та «Біографічні плани», які задані сегментами «Авторитет», формуються як інструмент для реалізації потреби у «захищеності» та водночас як інструмент зміни вектору розвитку життєвої траєкторії. Наприклад, це яскраво відображено в сегменті 7, де авторитет та допомога класного керівника дозволяє Оксані вибороти лідируючу позицію серед однокласників і, відповідно, відчувати себе більш «захищеною»: «У сьомому класі у нас новий класний керівник... І відразу вона якось виділила мене, наблизила до себе і взяла під своє крило, і я змогла стати лідером у класі».

І нарешті, на завершальній стадії інтерв'ю, в сегменті 16, де кульмінаційними подіями були вінчання в церкві та народження доньки, структура «Біографічні плани» виводить життєву криву остаточно на позитивну траєкторію: «...я зрозуміла, що відповіді на всі запитання, що мене мучили в житті, я можу отримати тут, а також підтримку та захист...».

Отже, увесь біографічний наратив Оксани підпорядкований прагненню оповідачки досягнути «захищеності», що структурує потік її ретроспективних спогадів, демонструючи рекапітуляцію набутого досвіду носієм біографії у напрямку нівелювання впливу біографічної структури «Траєкторія страждання».

Наративи нашої інформантки, що відображаються у сегментах, закодованих як «Авторитет», демонструють, що прагнення стати лідером виводить її життєву траєкторію на висхідні позиції та нівелює структуру «Траєкторія страждання», що сформувалася на початку життєвого шляху та була визначальною тривалий час. З аналізованого інтерв'ю видно, що прагнення стати лідером формується як інструмент, за допомогою якого реалізується «потреба у захищеності». Водночас слід зазначити, що конструкт «потреба у захищеності» присутній майже у всіх ненаративних фрагментах інтерв'ю. Він введений самою інформанткою та інтерпретується нею як мета її життєвого шляху.

Таким чином, у життєвій траєкторії Оксани домінує висхідна лінія, що базується на усуненні впливу структури «Траєкторія страждання», виводячи життєву криву на більш високі щаблі, надаючи носію біографії відчуття у захищеності.

Висновки. Очевидно, що представлені процедури аналізу наративного біографічного інтерв'ю Ф. Шютце не є універсальними, оскільки призначені насамперед для аналізу саме біографічних наративів. Водночас у дослідженнях, де основним завданням є виявлення загального сенсу біографії індивіда, тобто розкодування «формули» його життя, з'ясування того, завдяки чому людина досягає певних результатів, запропонований аналітичний підхід виявляється дієвим. Зокрема, це стосується вивчення біографій успішних людей у політиці, бізнесі, науці, а також дослідження низхідних життєвих траєкторій осіб, які стали безхатьками, злочинцями або наркозалежними. У таких випадках методологічні розробки Ф. Шютце, безумовно, є корисними.

І, нарешті, однією з найважливіших тем сучасних вітчизняних досліджень є війна з її руйнівними наслідками, зокрема травматичний досвід, який нині переживають українці. Особливого значення набувають дослідження, спрямовані на вивчення досвіду переживання нашими людьми трагічних подій – окупації, втрати близьких, рідних домівок, надій на майбутнє – та впливу цих подій на подальше життя. У цьому контексті вивчення біографічної структури «траєкторія страждань» набуває особливої ваги, перш за все з позицій аналізу механізмів адаптації індивідів до трагедій війни. Тут аналітичні конструкти Ф. Шютце можуть бути доволі ефективними.

Перспективи подальших досліджень. Аналіз автобіографічних наративних інтерв'ю – завдання кропітке й складне, тому перспективним напрямом подальших досліджень є передусім вивчення евристичних можливостей програмного забезпечення, призначеного для автоматизації рутинних дій аналітика якісних даних. Крім того, досягнення в галузі обчислювального розпізнавання наративів (див., наприклад, [17]) створюють передумови для активнішого застосування цифрових методів аналізу наративів, зокрема тих, що поширюються у сучасному медіасередовищі.

Список використаної літератури:

1. Біла С., Гриценко, Г. Наративне біографічне інтерв'ю та особливості його застосування при вивченні історії повсякдення Дрогобича (1944-1953 рр.) у закладах середньої, фахової передвищої та вищої освіти. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія Історія*. 2023. Вип. 12/54. С. 339-370. DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283756>

2. Богачевська І. Наратив «Армія. Мова. Віра» в консолідації українського суспільства воєнного часу. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*, 2023. № 47. С. 25-31. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.47.3>
3. Грінченко Г. Г. Проведення та аналіз автобіографічного наративного інтерв'ю: метод Фріца Шутце. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки*. 2008. № 10. С. 186-194.
4. Грінченко Г. Г. (Авто)біографічне інтерв'ю в усноісторичних дослідженнях: до питання про теорію наративного аналізу. *Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник*. 2008. Вип. 11-12. С. 59-76.
5. Гречка С. О. Наративні технології моделювання іміджу України в умовах інформаційно-психологічного протиборства. *«Young Scientist»*. 2020. №8. С. 183-189. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-37>
6. Джуган Р., Новосад К., Гірняк Я. Наративне інтерв'ю, як метод оцінювання потреб людей похилого віку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2024. № 1(54). С. 43-47. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.43-47>
7. Нестерук С., Синевич Б. Наративний аналіз як інтерпретація розповіді: методичний коментар. *Інноватика у вихованні*. 2024. № 2(19). С. 143-152. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiu.v2i19.630>
8. Олещук П. Біографічний наратив як складова політичного дискурсу. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. К., 2010. Вип. 20. С. 27-36.
9. Семигіна Т. Дослухаючись до розповідей: наративні дослідження у соціальній роботі. *Дослідження у соціальній роботі: Антологія*. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2021. С. 126-133.
10. Abell P. A Case for Cases: Comparative Narratives in Sociological Explanation. *Sociological Methods & Research*, 2009. № 38(1). P. 38-70. DOI: <https://doi.org/10.1177/0049124109339372>
11. Abell P. Some aspects of narrative method. *The Journal of Mathematical Sociology*. 1993. № 18(2-3). P. 93-134. DOI: <https://doi.org/10.1080/0022250X.1993.9990119>
12. Bruner J. Life as Narrative. *Social Research*. 1987. № 54(1). P. 11-32.
13. Eichsteller M. There is more than one way – a study of mixed analytical methods in biographical narrative research. *Contemporary Social Science*. 2019. № 14(3-4). P. 447-462. DOI: <https://doi.org/10.1080/21582041.2017.1417626>
14. Elliot J. *Using Narrative in Social Research*. London: Sage Publications, 2005.
15. Erlach C., Müller M. Narrative Interviews: The Big Stories. In: *Narrative Organizations. Management for Professionals*. Springer, Berlin, Heidelberg, 2020. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-662-61421-1_7
16. Goodson I. F., Gill S. R. The narratives turn in social research. *Counterpoints*. 2011. № 386. P. 17-33.
17. Hatavara M., et al. Computational recognition of narratives: Applying narratological definitions to the analysis of political language use. *Narrative Inquiry*. Advance online publication. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1075/ni.22028.hat>
18. Hollstein B. What autobiographical narratives tell us about the life course. Contributions of qualitative sequential analytical methods. *Advances in Life Course Research*. 2019. № 41. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2018.10.001>
19. Hyvärinen M. Revisiting the Narrative Turns. *Life Writing*. 2010. № 7(1). С. 69-82. DOI: <https://doi.org/10.1080/14484520903342957>
20. Kaźmierska K. Analyzing Biographical Data – Different Approaches of Doing Biographical Research. *Qualitative Sociology Review*. 2014. № 10(1). P. 6–17. DOI: <https://doi.org/10.18778/1733-8077.10.1.01>
21. Kuckartz U. Qualitative text analysis: A systematic approach. *ICME-13 Monographs: Compendium for early career researchers in mathematics education*. Hamburg: Springer, 2019. P. 181-197.
22. Labov W. Narrative pre-construction. *Narrative Inquiry*. 2006. № 16(1). P. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.1075/ni.16.1.07lab>
23. Labov W. Speech actions and reactions in personal narrative. In: *Analyzing discourse: Text and talk*. Washington.: Georgetown University Press, 1992. P. 219-247.
24. McAllum K., Fox, S., Simpson M., Unson C. A comparative tale of two methods: How thematic and narrative analyses author the data story differently. *Communication Research and Practice*. 2019. № 5(4), 358–375. DOI: <https://doi.org/10.1080/22041451.2019.1677068>
25. Mishler E.G. Models of narrative analysis: a typology, *Journal of Narrative and Life History*. 1995. № 5 (2). С. 87-123.
26. Riemann G., Schütze F. "Trajectory" as a basic theoretical concept for analyzing suffering and disorderly social processes. In D. R. Maines (Ed.), *Social organization and social process: essays in honor of Anselm Strauss*. New York: de Gruyter, 1991. P. 333-357.
27. Riessman C. *Narrative Methods in the Human Sciences*. New York, Sage, 2008.
28. Riessman C. K. Narrative Analysis. In: *Narrative, Memory & Everyday Life*. University of Huddersfield, Huddersfield, 2005. P. 1-7.
29. Rosenthal G. Biographical research. In C. Seale, G. Gobo, J. F. Gubrium, & D. Silverman (Eds.), *Qualitative research practice*. London: Sage, 2004. P.48-64.
30. Schütze F. Biographieforschung und narratives Interview. *Neue Praxis*. 1983. № 3 (13). P. 283-293.
31. Schütze F. Biography Analysis on the Empirical Base of Autobiographical Narratives: How to Analyze Autobiographical Narrative Interviews – Part one and two, *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*. 2008. № 1/2. P. 153-242.
32. Schütze F. Kognitive Figuren des autobiographischen Stegreiferzählens. In Kohli, M. Günther, R. (Eds.). *Biographie und soziale Wirklichkeit*. Stuttgart: Metzler, 1984. P. 78-117.

33. Smith B., Monforte J. Stories, new materialism and pluralism: Understanding, practising and pushing the boundaries of narrative analysis. *Methods in Psychology*. 2020. №2. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.metip.2020.100016>
34. Spiers J., Riley R. Analysing one dataset with two qualitative methods: The distress of general practitioners, a thematic and interpretative phenomenological analysis. *Qualitative Research in Psychology*. 2018. № 16 (2). P. 276-290. DOI: <https://doi.org/10.1080/14780887.2018.1543099>
35. Svašek M., Domecka M. The autobiographical narrative interview: A potential arena of emotional remembering, performance and reflection. In *The interview*. Routledge, 2020. P. 107-126.

Отримано 08.09.2024

Прийнято до друку 09.10.2024

ANALYSIS OF BIOGRAPHICAL NARRATIVE INTERVIEWS: F. SCHÜTZE'S METHOD

Kyslova Olga – PhD in Sociological Science, Associate Professor, Department of Methods of Sociological Research V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61122, Ukraine, e-mail: olga.kyslova@karazin.ua, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-2241-1313>

Profatilova Liudmyla – Senior lecture, Department of Methods of Sociological Research V. N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61122, e-mail: profatilova@karazin.ua, ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-9845-7599>

The article explores the method of analyzing narrative biographical interviews proposed by the German sociologist Fritz Schütze. The focus is on the fact that biographical narrative interviews have a certain specificity: such interviews contain not only 'external' processes of events but also the 'internal reactions' of the informant, i.e., the subject's interpretations of the biography regarding the meaning of the lived experiences; they reflect the interconnections between events in the life history of the biography's subject and the layering of their experience. Analyzing such complex empirical material requires a special analytical approach, which is the method of Fritz Schütze. The article details the key theoretical and methodological constructs introduced by Fritz Schütze, such as life history and life trajectory, structures of the biographical process, preamble, and coda. It examines the main biographical structures that determine the life trajectory: "biographical plans" (the individual's intentions to actively shape their life), "trajectories of suffering" (the influence of external circumstances that limit freedom of action), "models of institutional expectations" (normatively defined life paths), and "creative metamorphoses" (the transformation of personal identity through new opportunities). Emphasis is placed on the importance of these structures in constructing the life trajectory. To illustrate the possibilities of Fritz Schütze's method, the authors provide an example of a fragment of the analysis of the biographical narrative. The authors note that Schütze's methodology is an effective tool for studying biographies, especially in the context of analyzing the life trajectories of successful people or individuals who have found themselves in difficult life circumstances. The relevance of using Fritz Schütze's analytical approach to study the traumatic experiences of contemporary Ukrainians related to the war and adaptation to new realities is emphasized. The authors also highlight the prospects for the development of research aimed at automating analysis processes and applying digital methods to work with large arrays of narrative data in the social sciences.

Keywords: biographical narrative interview, Fritz Schütze's method of narrative analysis, life trajectory, structures of biographical processes.

References:

1. Bila, S., & Hrytsenko, G. (2023) 'Narrative biographical interview and features of its application in studying the history of everyday life of Drohobych (1944-1953) in institutions of secondary, professional pre-higher and higher education' *Problems of humanitarian sciences: a collection of scientific works of the Ivan Franko State University of Applied Sciences. Series History*, (12/54), pp. 339-370. DOI: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283756> [in Ukrainian]
2. Bogachevska, I. (2023) 'The narrative "Army. Language. Faith" in the consolidation of wartime Ukrainian society' *Visnyk of the Lviv University. Series Philos.-Political Studies*, (47), pp. 25-31. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2023.47.3> [in Ukrainian]
3. Grinchenko, H. G. (2008) 'Conducting and analyzing an autobiographical narrative interview: the method of Fritz Schütze' *Bulletin of Kharkiv National University named after VN Karazin. Series: History of Ukraine. Ukrainian studies: historical and philosophical sciences*, (10), pp. 186-194 [in Ukrainian]
4. Grinchenko, H. G. (2008) (Auto)biographical interviewing in oral history research: Towards a theory of narrative analysis. East-West: Historical and cultural collection [in Ukrainian]
5. Hrechka, S. O. (2020) 'Narrative technologies for modeling the image of Ukraine in the conditions of informational and psychological conflict' *«Young Scientist»*, (8), pp. 183-189. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-37> [in Ukrainian]
6. Dzhuhan, R., Novosad, K., & Hirniak, Y. (2024) 'Narrative interview as a method of assessing the needs of the elderly' *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work»*, 1(54), pp. 43-47. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.43-47> [in Ukrainian]
7. Nesteruk, S., & Sinevych, B. (2024) 'Narrative analysis as narrative interpretation: a methodological commentary' *Innovation in education*, 2(19), pp. 143-152. DOI: <https://doi.org/10.35619/iui.v2i19.630> [in Ukrainian]

8. Oleshchuk, P. (2010) 'Biographical narrative as a component of political discourse. Modern Ukrainian politics' *Politicians and political scientists about her*, (20), 27-36 [in Ukrainian]
9. Semigina, T. (2021) Listening to Stories: Narrative Research in Social Work. *Research in social work: Anthology*. Kyiv: Academy of Labor, Social Relations and Tourism, pp. 126-133 [in Ukrainian]
10. Abell, P. (1993) 'Some aspects of narrative method' *The Journal of Mathematical Sociology*, 18(2-3), pp. 93-134. DOI: <https://doi.org/10.1080/0022250X.1993.9990119>
11. Abell, P. (2009) 'A Case for Cases: Comparative Narratives in Sociological Explanation' *Sociological Methods & Research*, 38(1), pp. 38-70 DOI: <https://doi.org/10.1177/0049124109339372>
12. Bruner J. (1987) 'Life as Narrative' *Social Research*, 54(1), 11-32.
13. Eichsteller, M. (2019) 'There is more than one way – a study of mixed analytical methods in biographical narrative research' *Contemporary Social Science*, 14(3-4), pp. 447-462. DOI: <https://doi.org/10.1080/21582041.2017.1417626>
14. Elliot, J. (2005). *Using Narrative in Social Research*. London: Sage Publications.
15. Erlach, C., & Müller, M. (2020) 'Narrative Interviews: The Big Stories' In: *Narrative Organizations. Management for Professionals*. Springer, Berlin, Heidelberg. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-662-61421-1_7
16. Goodson, I. F., & Gill, S. R. (2011) 'The narrative turn in social research' *Counterpoints*, 386, pp. 17-33.
17. Hatavara, M., Sandberg, K., Andrushchenko, M., Hälikkö, S., Nummenmaa, J., Nummenmaa, T., ... & Hyvärinen, M. (2024) 'Computational recognition of narratives: Applying narratological definitions to the analysis of political language use' *Narrative Inquiry. Advance online publication*. DOI: <https://doi.org/10.1075/ni.22028.hat>
18. Hollstein, B. (2019) What autobiographical narratives tell us about the life course. Contributions of qualitative sequential analytical methods. In: *Advances in Life Course Research*, 41 DOI: <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2018.10.001>
19. Hyvärinen, M. (2010) Revisiting the Narrative Turns. *Life Writing*, 7(1), pp. 69-82. DOI: <https://doi.org/10.1080/14484520903342957>
20. Kaźmierska, K. (2014) 'Analyzing Biographical Data – Different Approaches of Doing Biographical Research' *Qualitative Sociology Review*, 10(1), pp. 6-17 DOI: <https://doi.org/10.18778/1733-8077.10.1.01>
21. Kuckartz, U. (2019) Qualitative text analysis: A systematic approach. In: *ICME-13 Monographs: Compendium for early career researchers in mathematics education*. Hamburg: Springer, pp. 181-197.
22. Labov, W. (1982) Speech actions and reactions in personal narrative. In: *Analyzing discourse: Text and talk*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, pp. 219-247.
23. Labov, W. (2006) 'Narrative pre-construction' *Narrative Inquiry*, 16(1), pp. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.1075/ni.16.1.07lab>
24. McAllum, K., Fox, S., Simpson, M., & Unson, C. (2019) 'A comparative tale of two methods: How thematic and narrative analyses author the data story differently' *Communication Research and Practice*, 5(4), pp. 358-375. DOI: <https://doi.org/10.1080/22041451.2019.1677068>
25. Mishler, E.G. (1995) 'Models of narrative analysis: a typology' *Journal of Narrative and Life History*, 5 (2), pp. 87-123.
26. Riemann, G., & Schütze, F. (1991) "Trajectory" as a basic theoretical concept for analyzing suffering and disorderly social processes, In D. R. Maines (Ed.), *Social organization and social process: essays in honor of Anselm Strauss*. New York: de Gruyter, pp. 333-357.
27. Riessman, C. (2008) *Narrative Methods in the Human Sciences*. New York, Sage.
28. Riessman, C. K. (2005) *Narrative Analysis*. In: *Narrative, Memory & Everyday Life*. University of Huddersfield, Huddersfield, pp. 1-7.
29. Rosenthal, G. (2004) Biographical research. In C. Seale, G. Gobo, J. F. Gubrium, & D. Silverman (Eds.), *Qualitative research practice*. London: Sage, pp. 48-64.
30. Schütze, F. (1983) 'Biographical research and narrative interview' *Neue Praxis*, 3(13), pp. 283-293 [in German]
31. Schütze, F. (1984) Cognitive figures of autobiographical impromptu storytelling. In: *Kohli, M. Günther, R. (Eds.). Biography and social reality*. Stuttgart: Metzler, pp. 78-117 [in German]
32. Schütze, F. (2008) 'Biography Analysis on the Empirical Base of Autobiographical Narratives: How to Analyze Autobiographical Narrative Interviews – Part one and two' *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*, 1/2, pp. 153-242.
33. Smith, B., & Monforte, J. (2020) 'Stories, new materialism and pluralism: Understanding, practising and pushing the boundaries of narrative analysis' *Methods in Psychology*, p. 2, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.metip.2020.100016>
34. Spiers, J., & Riley, R. (2018) 'Analysing one dataset with two qualitative methods: The distress of general practitioners, a thematic and interpretative phenomenological analysis' *Qualitative Research in Psychology*, 16(2), pp. 276-290. DOI: <https://doi.org/10.1080/14780887.2018.1543099>
35. Svašek, M., & Domecka, M. (2020) The autobiographical narrative interview: A potential arena of emotional remembering, performance and reflection. In *The interview*. Routledge, pp. 107-126.

Received 08.09.2024

Accepted 09.10.2024